

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Utgifter för det sociala skyddet i Sverige och Europa samt utgifternas finansiering

Ämnesområde

Nationalräkenskaper

Statistikområde

Nationalräkenskaper

Produktkod

NR0110

Referenstid

2016 år

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Maria Pettersson
E-post	maria.pettersson@scb.se
Telefon	010-479 67 88

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter	3
2.2	Ramförfarande	4
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	4
2.3.1	Urvalsförfarande.....	4
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off)	4
2.4	Insamlingsförfarande.....	5
2.4.1	Datainsamlingsmetoder	5
2.4.2	Mätning	5
2.4.3	Bortfallsuppföljning.....	5
2.5	Bearbetningar.....	6
2.6	Granskning.....	6
2.6.1	Granskning under insamlingen	6
2.6.2	Granskning av mikrodata	6
2.6.3	Granskning av makrodata.....	6
2.6.4	Granskning av redovisning	7
2.7	Skattningsförfarande.....	7
2.7.1	Principer och antaganden	7
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter.....	8
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet.....	9
2.7.4	Röjandekontroll	9
3	Genomförande	10
3.1	Kvantitativ information.....	10
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen	11

1 Statistikens sammanhang

Statistiken visar utgifter i Sverige för socialt skydd samt finansieringen av det sociala skyddet. Det europeiska systemet för integrerad statistik över socialt skydd ([ESSPROS](#)) utgör ett satellitsystem till nationalräkenskaperna och utnyttjar mer detaljerad information för att möjliggöra tillräcklig detaljeringsgrad i redovisningen.

ESSPROS är en sammanställning av redan befintlig data, dvs. ingen egen undersökning leder fram till ESSPROS. Till största delen består ESSPROS av uppgifter från Nationalräkenskaperna, främst avseende offentlig sektor, vilka till stor del baseras på Räkenskapsammandrag för kommuner och landsting samt registerutdrag från ESV. Alla dessa undersökningar är total-undersökningar, dvs inget urval görs. Registeruppgifter samlas också in från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, ESV och Rättshjälpsmyndigheten.

Statistikens kvalitet beskrivs i kvalitetsdeklarationen. Även detaljerad information om mikrodata finns beskrivet i Dokumentation av mikrodata (MetaPlus). Samtliga dokumentationer är tillgängliga på SCB:s webbplats tillsammans med statistiken: <http://www.scb.se/nr0110>.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

De statistiska målstorheterna är utgifter och intäkter i miljoner kronor för offentliga och privata organ som har utgifter för socialt skydd. I det sociala skyddet ingår kontantersättningar som exempelvis pensioner, arbetslöshetsersättning samt naturaförmåner som sjukvård, vård och stöd för äldre och funktionshindrade och barnomsorg. I Sverige inkluderas offentliga myndigheter såsom Statliga myndigheter, sociala trygghetsfonder, kommuner och landsting. Även privata organs utgifter ingår såsom arbetsgivares sjuklöner och företag som sköter avtalspensioner.

Statistiken ska omfatta totala utgifter för socialt skydd i Sverige, inom de funktioner samt koder som är fördefinierade enligt ESSPROS manual. Samtliga förmåner fördelas över landspecifika redovisningsområden.

I sammanställningen ska det dessutom anges om förmånerna är kontantförmåner eller naturaförmåner samt om de är behovsprövade eller inte.

Utöver utgifterna ska även finansieringen av förmånerna sammanställas per redovisningsområde. Om finansieringen kommer från skatter eller sociala avgifter – eller andra intäkter.

Slutligen ska även kontantförmånerna beräknas netto – det vill säga justerat för beskattning. Eftersom beskattningen skiljer sig mellan länder behövs nettoförmåner beräknas för att göra utgifterna mer jämförbara mellan länderna.

2.2 Ramförfarande

Ram-, mål- och intressepopulationen är offentliga eller privata organ i Sverige som har utgifter för socialt skydd till hushåll eller enskilda personer. Då ESSPROS är en satellit till Nationalräkenskaperna används uppgifter därifrån i så stor utsträckning som möjligt. I de fall där mera detaljer är nödvändiga samlas dessa uppgifter in från register hos ansvariga myndigheter. Uppgifterna ombeds sändas via e-post till SCB under februari, alla uppgifter avser dock det år undersökningen avser. Produkten ska redovisa samtliga insatser från offentliga eller privata organ som syftar till att avlasta hushåll och enskilda personer från speciellt definierade risker eller att tillgodose speciellt definierade behov.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

Enda förekomsten av urval vid sammanställningen av ESSPROS är för att ta fram en fördelningsnyckel till de privata pensionerna. Till det används det register som används i FASIT (Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar) som benämns STAR, vilket är ett urval på ca 20 procent av befolkningen i Inkomst- och taxeringsregistret. Dessa uppgifter används dock enbart som fördelningsnyckel för att fördela en total uppgift från nationalräkenskaperna.

För övriga delar görs inget urval eller uteslutning.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

Ingen del av målpopulationen utesluts från direktinsamlingen till ESSPROS.

2.4 Insamlingsförfarande

2.4.1 Datainsamlingsmetoder

En stor del av uppgifterna är nationalräkenskapsvariabler då ESSPROS utgör ett satellitsystem till nationalräkenskaperna. Dessa uppgifter hämtas från den interna databas där nationalräkenskaperna finns sammanställd. De uppgifter som används från Nationalräkenskaperna avser den senaste publicerade data, i detta fall sista februari.

En stor mängd uppgifter samlas in direkt från andra statliga myndigheter så som Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Pensionsmyndigheten. Det är främst uppgifter som de sammanställer utifrån sina ekonomisystem. Flera av dessa uppgifter publiceras även på respektives myndighets hemsida. En mindre mängd uppgifter samlas in från ESV och Rättsmyndigheten. Kontaktpersoner hos uppgiftslämnarna kontaktas under januari månad via mail där underlag för insamlingen samt leveransavtal finns bifogat. Uppgiftslämnarna ombeds inkomma med data senast 28 februari.

Enstaka uppgifter hämtas in från Migrationsverket, Statens institutionsstyrelse, Post- och telestyrelsen, Socialstyrelsen samt Skolverket. Dessa hämtas från respektive myndighets webbplats eller årsredovisning.

Till scheme 14 används det register som används i FASIT (Fördelningsanalytiskt statistiksystem för inkomster och transfereringar) som benämns STAR, vilket är ett urval på ca 20 procent av befolkningen i Inkomst- och taxeringsregistret. Inget annat befintlig data finns inom detta område. Då dessa uppgifter enbart används som fördelningsnycklar bedöms täckningen som tillräcklig.

2.4.2 Mätning

Vid insamlingen från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, ESV och Rättshjälpsmyndigheten bifogas de uppgifter som myndigheten skickat in för föregående mätperiod, med nya rader för aktuell mätperiod. Uppgiftslämnarna ombeds lämna motsvarande uppgifter för aktuell mätperiod, samt vid behov revidera tidigare lämnade uppgifter. Om förmåner har tillkommit under året ombeds uppgiftslämnarna att komplettera med dessa.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Ingen bortfallsuppföljning görs inom ESSPROS. Bortfall förekommer inte i insamlingen från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Pensionsmyndigheten, ESV och Rättshjälpsmyndigheten. I data som används från nationalräkenskaperna är det främst uppgifter som grundar sig på uppgifter från statliga myndigheter, kommuner och landsting. Inga bortfall förekommer där, förutom eventuella partiella

bortfall där uppgiftlämnaden inte kunnat besvara vissa delar. Denna typ av bortfall är ovanliga och inga strategier för att minska dessa bedöms som nödvändiga.

2.5 Bearbetningar

I ESSPROS finns inget behov av kodning, imputering, kalibrering eller kompensation för partiellt bortfall. I ett fåtal fall krävs skattningar för att få fram fördelningsnycklar för att kunna fördela data i senare skede i beräkningarna. Läs mer om principer för dessa fördelningar i avsnitt 2.7.1.

Samtlig data som samlas in direkt från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Pensionsmyndigheten samt mindre mängd uppgifter som inhämtas direkt från Rättshjälpsmyndigheten, Socialstyrelsen, Migrationsverket, Statens institutionsstyrelse, Post- och telestyrelsen, Skolverket samt ESV sparas i en excelfil. All beräkning och sammanställning sker sedan i SAS-miljö där uppgifter från nationalräkenskapernas interna databaser hämtas i programmet. Dessa uppgifter hämtas för att komplettera direktinsamlad data.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under insamlingen

De data som erhålls från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Pensionsmyndigheten granskas genom att först kontrollera att alla uppgifter är ifyllda samt genom att jämföras med värden föregående år. Om nya förmåner har rapporterats från myndigheterna behövs dessa klassificeras rätt inom ESSPROS så att förmånen registreras på rätt förmån. Detta görs ofta genom återkoppling till ansvarig myndighet alternativt genom information om förmånen på respektive myndighets hemsida/webbplats. Även kontroll att förmånen inte inkluderas i någon annan redovisning görs för att undvika dubletter. De uppgifter som hämtas från andra myndigheters webbplatser jämförs med föregående års uppgifter som en rimlighetsbedömning.

2.6.2 Granskning av mikrodata

Den mikrodata som används är de ekonomiska uppgifterna som samlas in från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Pensionsmyndigheten. Antal variabler är begränsade och granskning enligt beskrivningen i 2.6.1 görs på samtliga inlämnade värden.

2.6.3 Granskning av makrodata

Granskning görs av aktuellt referensår samt även reviderade år. Underlag till granskningen skapas i SAS-programmet, där både

enskilda förmåner granskas och även resultaten inom respektive redovisningsnivå och på ESSPROS-kodnivå, vilket många gånger är aggregering av flera förmåner. Resultaten för aktuellt referensår jämförs med föregående år och alla förändringar som överstiger +/- 20 procent kontrolleras. Vid granskningen kontrolleras vilken förmån det är som har visat på en stor förändring. Återkontakt med uppgiftslämnare eller nationalräkenskaperna görs vid behov.

Vid revideringar av föregående år skapas underlag för att kunna kontrollera samtliga revideringar oavsett dess storlek.

2.6.4 Granskning av redovisning

Outputgranskning som ska göras finns sammanställd och ska prickas av innan leverans till Eurostat och publicering på SCB:s webbplats.

Inför leveransen till Eurostat granskas att excelfilen som ska levereras är ordentligt fylld – vilket även det sker genom SAS-programmet.

I outputgranskningen som görs kontrolleras att de tabeller som sammanställs till SCB:s webbplats överensstämmer med den leverans som görs till Eurostat. Det görs även rimlighets- och sambandskontroller av de tabeller som tas fram till webbplatsen. Även granskning av tabeller i statistikmeddelandet görs och jämförs med de tabeller som finns på webbplatsen.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

För ett fåtal förmåner som ingår i ESSPROS är skattningar nödvändiga då data saknas. Det finns två olika principer för detta. Den första är då uppgifter som hämtas från nationalräkenskaperna är för grova och behöver fördelas på flera förmåner i ESSPROS. Dessa uppgifter fördelas då med hjälp av dess indata till nationalräkenskaperna som har den detaljeringsnivån som krävs i ESSPROS.

Den andra är då tillräckligt detaljerad indata till nationalräkenskaperna inte kunnat uppdateras senare år då den inte längre finns att tillgå. I dessa fall används senast kända fördelning mellan dessa förmåner. Då dessa antaganden endast avser fördelningar mellan olika liknande förmåner som vanligtvis inte varierar mellan åren bedöms osäkerheten som liten.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

Nedan följer en kort beskrivning av skattningar som görs.
Skattningen gäller både preliminär och slutlig statistik.

Uppgifter för primär- och landstingskommunala förmåner hämtas från nationalräkenskaperna. I vissa fall är dessa uppgifter inte uppdelade på en tillräckligt fin nivå. Uppgifterna fördelas då mellan olika förmåner med hjälp av uppgifter från kommunernas och landstingens räkenskapsammandrag.

Det finns ingen uppgift om utbetald sjuklön (US) från arbetsgivarna. Denna skattas därför enligt följande:

$$US_t = LS_t \times GS_t \times EG_t$$

LS_t = Lönesumma under år t

GS_t = Genomsnittlig sjukfrånvaro under år t

EG_t = Ersättningsgrad under år t

Lönesumma fås från Pensionsmyndigheten och avser underlag för arbetsgivaravgifter. Den genomsnittliga sjukfrånvaron hämtas från skriften, Tidsanvändning som ges ut av Svenskt Näringsliv.

Uppgiften avser arbetare och tjänstemän inom privat sektor. Vi antar att sjukfrånvaron är densamma inom offentlig sektor.

Utgiften för barnomsorg inom förskolan skattas enligt modell i ESSPROS. I nationalräkenskaperna klassificeras förskolan helt till utbildning, vilket inte inkluderas i ESSPROS. I ESSPROS räknas dock enbart delen som är allmän förskola till utbildning, övrig tid läggs till som barnomsorg. Alla barn har rätt till kostnadsfri allmän förskola tre timmar per dag (525 timmar per år) från och med höstterminen det år då barnet fyller tre år. Andelen utbildning (AU) som ska exkluderas i ESSPROS beräknas därför enligt följande:

$$AU_t = \frac{(AB_t \times AT_t)}{(GV_t \times GN_t)}$$

AB_t = Andel barn i åldern 3-6 i förskola under år t

AT_t = Avgiftsfria timmar per år (allmän förskola 525 h) under år t

GV_t = Genomsnittlig vistelsetid varje vecka under år t

GN_t = Genomsnittlig närvaroveckor per år under år t

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Inga osäkerhetsmått tas fram för ESSPROS. Data bygger mycket på nationalräkenskaperna och inga kvantifierbara osäkerhetsmått görs där. Den skattning som görs av enskilda variabler bedöms vara av mindre betydelse.

2.7.4 Röjandekontroll

Inte aktuellt eftersom uppgifter endast redovisas på aggregerad nivå.

2018-03-28

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Objektgrupp		Variabel	Mått
Population	Indelning i redovisningsgrupper		
Offentliga och privata organ som har utgifter för definierade insatser	Funktion, ESSPROS-kod, redovisningsområde	Totala utgifter för socialt skydd	Mnkr
	Funktion, ESSPROS-kod, redovisningsområde	Totala inkomster för finansiering av socialt skydd	Mnkr
	Funktion	Kontant nettoförmån (utgift för sociala kontantförmåner exkl. skatt)	Mnkr

Sociala skyddet redovisas på landspecifika redovisningsområden. I Sverige har vi 19 aktiva redovisningsområden:

1. Avgiftsfinansierad folkpension –ej aktiv
2. Skattefinansierad folkpension –ej aktiv
3. ATP-fond –ej aktiv
4. Delpensionsfond –ej aktiv
5. Sjukförsäkring
6. Arbetskadefond
7. Passiva arbetslöshetsåtgärder
8. Aktiva arbetslöshetsåtgärder
9. Övr. allmänna statliga förmåner
10. Övr. icke-allmänna statliga förmåner
11. Kommunala förmåner
12. Landstingsförmåner
13. Arbetsgivarens sjuklön
14. Avtalspensioner
15. Privatproducerad sjukvård
16. Privatproducerad tandvård
17. Privatproducerad socialtjänst
18. Lönegaranti
19. Inkomstgrundad avgiftsfinansierad efterlevandepension
20. Icke inkomstgrundad avgiftsfinansierad –ej aktiv efterlevandepension
21. Skattefinansierade ålderspensionsförmåner
22. Inkomstpensionsfond

23. Premiepensionsfond

24. Sjömanspension –ej aktiv

25. Föräldraförsäkring

De speciellt definierade risker och behov som ska berättiga till socialt skydd är fastställda till ett antal så kallade funktioner, vilka utgör de primära orsakerna till att sociala förmåner tillhandahålls. Dessa funktioner är följande:

1. Sjukdom/hälsa- och sjukvård

2. Funktionshinder

3. Ålderdom

4. Efterlevande

5. Familj/barn

6. Arbetslöshet

7. Boende

8. Övrig social utsatthet

Inom varje redovisningsområde redovisas utgifterna fördelade på ovan nämnda funktioner. Utgifterna är även fördelade på kontanta förmåner och naturaförmåner. Inom varje redovisningsområde redovisas även inkomsterna till redovisningsområdet, det vill säga hur förmånen finansieras. Både inkomster och utgifter fördelas också på ESSPROS-kod enligt "ESSPROS Manual and user guidelines-2016 edition".

3.2 Avvikelse från undersökningsdesignen

Undersökningen har genomförts enligt plan.